

Zitting 1979–1980

15 350

**Onderbewindstelling ter bescherming van
meerderjarigen**

Nr. 7

EINDVERSLAG

Vastgesteld 31 maart 1980

De vaste Commissie voor Justitie¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit ontwerp, brengt het navolgende verslag uit.

Algemeen

De leden van de P.v.d.A.-fractie dankten de Minister voor zijn antwoord. Het deed hun genoegen dat hij aan een aantal van hun voorstellen tot wijziging tegemoet was gekomen. Op enkele punten gingen zij nog nader in.

Deze leden achtten het positief dat de Minister antwoordde dat er voor de rechter voldoende grond moet zijn aan te nemen dat aan het vereiste van lid 1 van artikel 431 is voldaan wanneer een meerderjarige uit vrije wil een onderbewindstelling verzoekt en daarmee te kennen geeft dat hij zijns inziens tot de waarneming van zijn vermogensrechtelijke belangen niet meer in staat is. Mag hieruit worden afgeleid dat er strikt genomen geen sprake behoeft te zijn van een medisch vast te stellen lichamelijke of geestelijke handicap? Deze leden bleven hun vrees voor betutteling behouden voor de gevallen dat het bewind door een derde wordt verzocht.

Mr. Clausing wijst er in een artikel in WPNR op dat het niet in staat zijn zijn vermogensrechtelijke belangen zelf behoorlijk waar te nemen nog niet hoeft te betekenen dat rechthebbende ook niet in staat is zelf te beoordelen of een bewind gewenst is. Is de Minister bereid om in de wet vast te leggen dat onderbewindstelling niet tegen de wil van de rechthebbende mag plaatshebben tenzij hij ten gevolge van zijn lichamelijke of geestelijke toestand niet in staat is zelf de wenselijkheid daarvan te beoordelen of zich daarover te uiten of tenzij hij ten gevolge van zijn toestand niet in staat is tot een behoorlijk beheer en dáárdoor niet in het onderhoud van zich zelf kan of dreigt te kunnen voorzien dan wel niet aan zijn familierechtelijke verplichtingen kan of dreigt te kunnen voldoen? Bewind zou niet al te gemakkelijk tegen de wil van de rechthebbende moeten kunnen worden ingesteld ook al omdat het, Clausing wijst daarop, mogelijk door rechthebbende (en zijn verwanten), evenals curatele, als een schande zal worden ervaren. Is de Minister tevens bereid om in de wet de bepaling op te nemen dat betrokkene in beginsel moet instemmen met de persoon van degene die tot bewindvoerder wordt benoemd?

Volgens artikel 432 kan onderbewindstelling in de plaats komen van curatele en omgekeerd volgens artikel 449. Met eerdergenoemde schrijver vroegen deze leden in hoeverre de gronden voor ondercuratelestelling samen-

¹ Samenstelling: Abma (SGP), Roethof (PvdA), ondervoorzitter, Haas-Berger (PvdA), Kappeyne van de Coppello (VVD), voorzitter, Stoffelen (PvdA), Van Dam (CDA), G. M. P. Cornelissen (CDA), Kosto (PvdA), Salomons (PvdA), Patijn (PvdA), Stemerding (PvdA), Van den Broek (CDA), Evenhuis-van Essen (CDA), Lauxtermann (VVD), Wessel-Tuinstra (D'66), Dijkman (CDA), Faber (CDA), Beckers-de Bruijn (PPR), Nijpels (VVD), Korte-van Hemel (CDA), Tripels (VVD).

vallen met die voor onderbewindstelling. Is de constatering van deze leden juist dat in geval van een geestelijke stoornis hetzij curatele hetzij bewind kan worden ingesteld en in geval van een lichamelijke stoornis alleen bewind? Hoe zit het met de twee andere gronden voor curatele, verkwisting en de gewoonte van drankmisbruik? Zou in die gevallen ook bewind kunnen worden ingesteld?

De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden begrip voor de moeilijkheid waarvoor de Minister zich gesteld ziet om in deze wet een zo ruim criterium te introduceren als «personen met wie de betrokkene een duurzame gemeenschappelijke huishouding heeft». De met de rechthebbende buiten huwelijk samenlevende partner diende naar de mening van deze leden zowel de mogelijkheid te hebben om instelling van bewind te verzoeken als om zelf bij voorrang tot bewindvoerder te worden benoemd.

Wat het eerste betreft zagen deze leden in dat er voor de partner inderdaad de mogelijkheid is om in plaats van tot de kantonrechter zich tot het openbaar ministerie te wenden. Deze leden vroegen evenwel bij wie van het openbaar ministerie de partner zich moet vervoegen. En wat hij kan doen indien het openbaar ministerie geen gevolg geeft aan zijn verzoek.

Wat het tweede punt betreft zouden deze leden wensen dat hetzij in de wet zelf (maar zij zagen het probleem van de definiëring in), hetzij in het antwoord naar aanleiding van dit verslag de Minister duidelijk zou willen aangeven dat, indien er sprake is van een buiten huwelijk met de rechthebbende samenlevende partner, deze in beginsel de voorkeur geniet om boven ouders of andere verwanten tot bewindvoerder te worden benoemd.

De leden van de C.D.A.-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van het uitvoerige antwoord van de Regering op de vragen die zij in het voorlopig verslag hadden gesteld. Ook hieruit weer konden zij lezen met hoeveel zorg het ontwerp is omgeven. De onderbewindstelling van een meerderjarige, al of niet op zijn verzoek, is een ingrijpende handeling welke ook in de praktijk met uiterste zorg moet worden uitgevoerd. De in het ontwerp neergelegde begeleiding en het toezicht van de rechterlijke macht is hiertoe een uitstekende basis. Deze leden bleven zich echter afvragen hoe de lawine van aanvragen, welke ook door de Regering voorzien wordt nadat het ontwerp wet is geworden, moet worden opgevangen. Zij handhaafden de vraag of bij een aantal van 100 000 verwachte aanvragen een uitbreiding van het landelijk apparaat met 6 kantonrechters niet wat weinig is. Is de Regering van plan om naast deze uitbreiding ook (tijdelijke) administratieve krachten in te schakelen om de eerste toeloop op te vangen. Deze leden hielden geen duidelijk antwoord aan de door hen gestelde vraag over. Wat bedoelt de Regering met de «tijdig te treffen benodigde maatregelen van organisatorische aard»?

In welk verband moeten de leden van de C.D.A.-fractie de opmerking lezen over de verwachting dat in een niet onaanzienlijk aantal gevallen de onderbewindstelling niet veel tijd zal behoeven te kosten in verband met de reeds bestaande door derden gevoerde beheren. Behoeven deze alleen te worden «gelegaliseerd»? Betekent dit dat de kantonrechter in deze gevallen een minder grondig onderzoek zal instellen dan bij een eerste aanvraag? Deze leden meenden integendeel dat hier sprake moet zijn van een even grondig onderzoek. Is het gevoerde beheer niet onvrijwillig opgelegd? Wordt het op juiste wijze uitgevoerd, etc., etc.? Hoe verhoudt deze opmerking zich tot die waarin de ambtshalve omzetting van curatele in onderbewindstelling wordt afgewezen omdat daardoor de speciaal in het leven geroepen waarborgen van de artikelen 894 Rv e.v. te kort worden gedaan?

Wat de kring van personen aangaat, welke het recht heeft een onderbewindstelling te verzoeken konden deze leden begrip opbrengen voor de redenering dat buiten deze kring vallenden hetzelfde recht toekomt, echter via het openbaar ministerie. Met name voor duurzame samenlevenden staat hier een mogelijkheid open, waaraan behoefte zal blijken te bestaan.

Hoe moesten deze leden echter, zo vroegen zij, de redenering begrijpen tegen de achtergrond van de rolomschrijving van het openbaar ministerie, zoals die in de memorie van antwoord wordt gegeven. De Regering verwacht dat het openbaar ministerie zich terughoudend zal opstellen en dat er in de praktijk pas een taak voor het openbaar ministerie zal zijn weggelegd in die gevallen waarin de in artikel 432, eerste lid, genoemde personen zullen ontbreken of zich niets meer van rechthebbende zullen aantrekken en indien het openbaar ministerie voorshands van de noodzaak om op te treden overtuigd is.

Voor de reeds jaren samenwonende partner zal het, bij aanwezigheid van een familielid dat rechthebbende regelmatig bezoekt, een moeilijke opgave blijken een onderbewindstelling te verkrijgen, gezien in het licht van bovenstaande rolomschrijving.

Met grote interesse hadden de leden van de V.V.D.-fractie kennis genomen van de memorie van antwoord, alsmede van de nota van wijzigingen. Daaruit hadden zij geconcludeerd dat de bewindsman de opmerkingen van de zijde van de V.V.D.-fractie indringend heeft behandeld en bovendien belangrijke opmerkingen uit het voorlopig verslag, door hen gemaakt, heeft overgenomen.

Met betrekking tot een door andere fracties gemaakte opmerking, namelijk dat de door hen als positief ervaren bescherming van de rechthebbende het risico van betutteling met zich zou meebrengen, en wel in gevallen dat de onderbewindstelling te snel zou plaatsvinden en in feite slechts erfrechtelijk bescherming ten doel zou hebben, konden deze leden zich niet verenigen. Zij waren en zijn van mening dat het doel van het onderwerpelijk wetsontwerp primair strekt tot bescherming van de rechthebbende c.q. het voorkomen van benadeling van die rechthebbenden, doordat deze niet genoegzaam in staat zijn hun vermogen naar behoren te beheren en daardoor juist in handen zouden kunnen vallen van derden, die daarvan misbruik zouden kunnen maken, los van het feit dat het stellen van rechtshandelingen door de rechthebbenden ten aanzien van zijn vermogen benadeling en schade voor die rechthebbenden zou kunnen meebrengen. Derhalve kan naar de mening van deze leden niet gesteld worden dat het in feite slechts zou gaan om erfenisbescherming ten gunste en ten faveure van de erfgenamen van de rechthebbende. Wanneer dit laatste het doel zou zijn van de onderbewindstelling, zouden de leden van de V.V.D.-fractie dit evenmin kunnen onderschrijven. Het voorliggende wetsontwerp biedt, naar de mening van deze leden, meer dan voldoende waarborgen waardoor misbruik van onderbewindstelling kan worden tegengegaan. Het is de rechter, die met grote zorgvuldigheid het bewind instelt en dit daarna verder ook controleert en begeleidt, zoals terecht in de memorie van antwoord op blz. 2 wordt opgemerkt. Uiteraard valt niet uit te sluiten dat een onderbewindstelling tevens een positief effect heeft voor de erfgenamen, doch daarop is dit wetsontwerp zeker niet primair gericht, ook al kan het een sequeel ervan zijn, doch daardoor wordt het wetsontwerp «an sich» toch niet verwerpelijk c.q. zou dit niet als onjuist mogen worden gekwalificeerd.

Deze leden onderschreven verder dat de personen, genoemd in artikel 432, lid 1, als bevoegd tot het instellen van een dergelijk verzoek dienen te worden gekwalificeerd, omdat – naar uit de praktijk blijkt – zich zeer vele gevallen voordoen van mensen die geen bloedverwanten in de rechte lijn meer bezitten, doch vaak wel nog bloedverwanten hebben in de derde of vierde graad, die wel contact onderhouden met de betrokkene, zodat het derhalve alleszins wenselijk lijkt dat in voorkomend geval ook deze nauw met de belanghebbende betrokkenen een dergelijk verzoek zouden moeten kunnen doen.

In het algemeen, aldus de leden van de V.V.D.-fractie, moet ervoor worden gewaakt, dat bij de benoeming van een bewindvoerder geen sprake mag zijn van een onevenredige en onjuiste beïnvloeding door de te benoemen bewindvoerder op de rechthebbende. Zo zal het duidelijk zijn dat door de nauwe

contacten die tussen een meerderjarige, bijvoorbeeld een bestuurder van een instelling waarin de belanghebbende is opgenomen, nu eenmaal een bepaalde relatie kan ontstaan die tot een zekere mate van beïnvloeding aanleiding zou kunnen geven en wel vanwege de afhankelijkheid van de rechthebbende ten opzichte van die bestuurder c.q. functionaris van de instelling, waarin de meerderjarige wordt verpleegd of verzorgd. Terecht wordt dan ook zowel in de memorie van toelichting als in de memorie van antwoord gesteld dat de afweging van al die omstandigheden het beste aan de kantonrechter kan worden overgelaten, die uiteraard bij zijn beslissing ook het standpunt van de rechthebbende zal meewegen. De leden van de V.V.D.-fractie bleven derhalve bij hun eerder geformuleerde opvatting dat de opsomming in artikel 435 alleszins juist is, en dat de voorkeur dient te worden gegeven aan de in lid 3 benoemde personen, daarbij implicerend dat slechts gemotiveerd daarvan kan worden afgeweken. Onder motivatie verstanden deze leden dan ook dat de kantonrechter de redenen dient aan te duiden waarom hij is afgeweken van het in lid 3 van artikel 435 omschrevene, omdat de woorden «bij voorkeur» niet voor niets in de wetstekst zijn opgenomen.

Artikel 432, lid 1, inhoudende dat de bewindstelling ook kan worden gevorderd door het openbaar ministerie – welke bevoegdheid door de leden van de V.V.D.-fractie werd onderschreven – richt zich kennelijk en vooral op die gevallen waarin de rechthebbende hulpbehoevend is, terwijl personen ontbreken, die het verzoek zouden kunnen doen of personen wel aanwezig zijn, doch niet bereid blijken dit verzoek te doen. Hierbij stelden deze leden de nadere vraag of het niet gewenst zou zijn te bepalen hoe te handelen wanneer een derde, niet vallende onder de categorie van de personen, aangeduid in artikel 432, lid 1, zich op goede gronden tot het openbaar ministerie wendt met het verzoek een onderbewindstelling ten aanzien van een bepaaldelijk aangeduide rechthebbende uit te lokken, en aan dat verzoek geen gevolg zou worden gegeven. Verder meenden de hier aan het woord zijnde leden van de V.V.D.-fractie dat het beter ware in plaats van «openbaar ministerie» te lezen: de officier van justitie, omdat deze toch bedoeld is en het openbaar ministerie verder niet als zodanig kan optreden. Naar analogie van het bepaalde in artikel 12 van het Wetboek van Strafvordering stelden deze leden voor in een beroepsmogelijkheid te dien aanzien bij de rechtbank te voorzien. Zij kozen voor een beroepsmogelijkheid bij de rechtbank en wel op grond van het feit dat de rechtbank reeds als beroepsinstantie in dit wetsontwerp is aangeduid, en derhalve moet de rechtbank geacht worden bekend te zijn met zaken als de onderwerpelijke; voorts leek hen uit praktische overwegingen, vanwege de bereikbaarheid en informatiewinning door de rechtbank dat een dergelijke beroepsinstantie het beste te vinden zou zijn bij de arrondissementsrechtbank.

Met betrekking tot het eventueel horen van deskundigen konden de leden van de V.V.D.-fractie onderschrijven hetgeen hieromtrent in de memorie van antwoord is gesteld, namelijk dat de kantonrechter vrij moet worden gelaten om al dan niet deskundigen te adïëren en te horen, onder verwijzing naar het hieromtrent bij de ondercuratelestelling bepaalde in rechtsvordering (artikelen 882 en volgende, in de memorie van antwoord geciteerd). Dan zou nog veeleer bij een ondercuratelestelling een verplichte advisering van multidisciplinaire deskundigen noodzakelijk zijn; hieraan bestaat in de praktijk echter geen behoefte.

Met betrekking tot het eerder door de leden van de V.V.D.-fractie geuite verlangen om ook degene, met wie de rechthebbende een duurzame relatie heeft en onderhoudt te laten vallen onder de personen die genoemd zijn in artikel 432, lid 1, als bevoegd tot het indienen van een dergelijk verzoek, – welk standpunt de V.V.D.-fractie ook thans onverkort meende te moeten handhaven –, konden deze leden wel begrijpen dat er formele normatieve

moeilijkheden zijn om nauwkeurig vast te leggen of vast te stellen of er van een dergelijke duurzame relatie sprake is. Waar echter in de huidige maatschappij dergelijke relatievormen bestaan en worden aanvaard, kan de wetgever zich niet verschuilen achter een probleem van definiëring en zal hij moeten zoeken naar een zodanige formulering die aan die algemene maatschappelijke opvattingen beantwoordt en daaraan structuur durven te geven. Het wilde hun dan ook voorkomen dat juist diegene, die een dergelijke samenleving ten opzichte van de rechthebbende heeft als eerste gekwalificeerd moet worden om de noodzaak van een onderbewindstelling te onderkennen. Het is vaak die persoon op wie de rechthebbende in het algemeen en voor het grootste gedeelte is aangewezen en die in staat is ook feiten en omstandigheden aan de kantonrechter te noemen op grond waarvan een dergelijke onderbewindstelling noodzakelijk en gerechtvaardigd is. De argumentatie dat niet uit het oog mag worden verloren dat de onderbewindstelling een maatregel is van duidelijke bescherming en sociale strekking enerzijds, doch ook een aanzienlijke ingreep in de handelingsbevoegdheid van een betrokkene die niet lichtvaardig mag worden nagestreefd, was naar de opvattingen van de leden van de V.V.D.-fractie, hier aan het woord, geen genoegzame weerlegging tot het elimineren van die betrokken groep van personen als bevoegd tot het doen van een dergelijk verzoek; integendeel, juist het introduceren van ook deze persoon als bevoegd beantwoordt aan dat criterium, namelijk dat een onderbewindstelling niet ongerechtvaardigd mag worden verleend of nagestreefd, omdat juist de grote betrokkenheid van die groep van personen dat gevaar elimineert, terwijl bovendien uiteindelijk het toch de rechter is, die het laatste woord in dezen heeft. Als tussenoplossing zouden deze leden wel kunnen aanvaarden dat een dergelijk persoon zich dan met een dergelijk verzoek tot het openbaar ministerie kan wenden, mits daarbij de door hen vorenomschreven beroepsmogelijkheid voor hem openstaat. Met betrekking tot dit laatste overweegt de memorie van antwoord op blz. 8 dat, wanneer een niet-bevoegde zich tot het openbaar ministerie wendt, het openbaar ministerie summier dient te onderzoeken of onderbewindstelling gewenst is, waarbij aandacht dient te worden besteed aan de relatie van de verzoeker tot de betrokkene en dan daarbij de vraag dient te worden betrokken om welke reden een zelfstandig verzoek van een daartoe bevoegde persoon achterwege is gebleven. Vanwege het grote belang van een aldus verzochte onderbewindstelling achtten de leden van de V.V.D.-fractie een beroepsmogelijkheid tegen een weigering van het openbaar ministerie om een dergelijk verzoek te doen alleszins gewenst.

De leden van de fractie van D'66 waren van oordeel dat de minister in deze memorie van antwoord diverse zaken zonder meer heeft opgehelderd en verduidelijkt. Zij spraken daarover hun oprechte waardering uit. Ook waren deze leden verheugd over een aantal wijzigingen die zijn aangebracht. Zo noemden deze leden bij voorbeeld de aanvulling op artikel 438, lid 2, zodat voortaan de rechthebbende de bevoegdheid heeft om, zo de bewindvoerder weigert mee te werken aan een bepaalde door de rechthebbende gewenste beschikkingshandeling, machtiging van de kantonrechter voor het verrichten van de handeling te vragen. Ook stonden deze leden zeer positief tegenover de voorlichtende activiteiten en instructies, die de Minister van plan is te gaan geven aan openbaar ministerie, rechterlijke macht en rechthebbenden. Toch viel, volgens deze leden, in de memorie van antwoord een groot spanningsveld te constateren tussen de praktijk en de theorie, die er volgens de leden van de fractie van D'66 in resulteert, dat de Minister theoretisch de zaken wel sluitend weet te maken, maar onvoldoende duidelijk maakt hoe deze theorie in de praktijk gaat werken. Het niet in staat zijn tot beheer over de vermogens zou een objectief gegeven moeten zijn; te weinig blijkt hieruit dat ook een objectief criterium in deze zaken tot stand moet komen door subjectieve waarneming, met andere woorden: het zijn mensen die over mensen oordelen en dan is de vraag aan de orde in hoeverre de zwakste partij in dezen toch aan bod kan komen. Zo is op blz. 10 sprake van al dan niet li-

chamelijk gehandicapt. Naar de mening van de leden van de fractie van D'66 omvat het begrip «lichamelijk gehandicapt» tegenwoordig te veel om zo maar gebruikt te worden. Daarom meenden deze leden dat het toch beter zou zijn om in artikel 431 lid 1, voor de woorden «lichamelijke of geestelijke toestand» een andere omschrijving te kiezen, zodat daarin meer tot uiting komt wat de Minister nu precies beoogt. Deze huidige omschrijving geeft, volgens deze leden, te veel «freies ermessen» aan openbaar ministerie, de rechter of anderen die het onder bewind stellen vorderen.

De Minister schrijft op blz. 2 van de memorie van antwoord dat hij voor de nadere concretisering van artikel 431, lid 1 nauwelijks een mogelijkheid ziet. Gaarne wilden deze leden wijzen op het commentaar van mr. P. Clausing van 25 april 1979, die wel degelijk, na vergelijking met het Franse en Duitse recht, tot een concretisering van het artikel komt. Zo kan bij voorbeeld de Franse regeling in geval van lichamelijke stoornis alleen maar toepassing vinden «si elle empêche l'expression de la volonté» (artikel 490, ad 2cc). Ook de opmerkingen van de heer mr. P. Clausing inzake eventuele onderbewindstelling wegens verkwisting, drankmisbruik of verslaving aan verdovende middelen zijn zeer interessant. Gaarne zouden de leden van de fractie van D'66 de Minister met klem willen verzoeken, de conclusie van mr. P. Clausing, zoals verwoord op blz. 16 e.v. van zijn commentaar, grondig te bestuderen, en deze uitsplitsing van artikel 431 over te nemen in dit wetsontwerp.

Artikelen

Artikel I

Artikel 431

De leden van de C.D.A.-fractie meenden dat een eigen verzoek van rechtgebende niet noodzakelijkerwijze behoeft in te houden dat rechtgebende zelf tot beheer ongeschikt is. Hij kan de voorkeur geven aan beheer door een deskundige, met rekening- en verantwoordingsplicht. Kan rechtgebende in dit geval beroep doen op de onderhavige onderbewindstelling, zo wilden deze leden weten.

Met instemming namen de leden van de V.V.D.-fractie ervan kennis dat de bewindsman het met hen eens is dat, wanneer een meerderjarige subjectief de mening is toegedaan niet zijn eigen inkomens- en vermogensbeheer te kunnen voeren, hij een onderbewindstelling kan verzoeken en dat derhalve bij een onderbewindstelling niet uitsluitend objectieve criteria zullen gelden.

Met betrekking tot de vraag of in dit artikel niet mede betrokken zijn andere gemeenschappen dan huwelijksgemeenschappen, merkte de bewindsman in de memorie van antwoord op dat het feit dat artikel 431, lid 1, niet over andere gemeenschappen spreekt, zulks impliceert dat hiervoor geen bijzondere regels gelden en derhalve ook die gemeenschappen, althans een aandeel in die gemeenschappen steeds onder bewind kunnen worden gesteld. Om dit te verduidelijken zou het – aldus de leden van de V.V.D.-fractie – wenselijk zijn om in de laatste zinsnede van lid 1 van artikel 431 op te nemen het woord «mede», zodat deze zin komt te luiden: «Onder aan de meerderjarigen toebehorende goederen zijn mede in deze titel begrepen goederen enz.»

Een vraagteken bleven de leden van de V.V.D.-fractie plaatsen bij de kwestie van de beëindiging van curatele, indien bij in kracht van gewijsde gegane rechterlijke uitspraak ten behoeve van de betrokken personen in die bewindvoering als bedoeld in het wetsontwerp is voorzien. Immers dit impliceert in het algemeen toch niet, wanneer het mindere als gefundeerd wordt gekwalificeerd, en wel door een onderbewindstelling, dat dan het meerdere, de curatele, zou moeten ophouden te bestaan; een curatele kan zijn uitgesproken op andere gronden dan die een grondslag voor een bewindvoering kunnen opleveren, bij voorbeeld gronden als genoemd in artikel 378 onder ten tweede en ten derde BW.

Artikel 432

Ook met betrekking tot opmerkingen die de leden van V.V.D.-fractie hadden gemaakt over het tweede lid van artikel 432 waren zij niet overtuigd van de argumentatie om toch de rechter, bij wie een verzoek of vordering tot ondercuratelestelling aanhangig is, bij afwijzing daarvan de mogelijkheid te geven ambtshalve over te gaan tot het instellen van een bewind. Zij gingen hierna in op het daaromtrent in de memorie van antwoord opgemerkte.

Het argument tegen hun voorstel was dat aldus een nieuwe procedure wordt vermeden. Dit argument leek de leden van de V.V.D.-fractie feitelijk onjuist, omdat namelijk bij een onderbewindstelling aan alle formele voorschriften van de wet dienaangaande moet worden voldaan; weliswaar is er sprake van één procedure, doch materieel van een nieuwe procedure.

Zij wezen op de mogelijkheid van een verschil van inzicht tussen verschillende rechterlijke instanties. Waar in de memorie van toelichting en memorie van antwoord de kantonrechter wordt opgevoerd als te zijn, – overigens terecht –, als de meest gekwalificeerde om de onderbewindstelling te behandelen, is het duidelijk dat slechts node een andere rechter dan de kantonrechter voor een onderbewindstelling dient te worden aangewezen. Het argument dat het voor de rechtbank wel van belang zou kunnen zijn om een vordering tot ondercuratelestelling af te wijzen indien de mogelijkheid bestaat tot onderbewindstelling, vermocht evenmin het standpunt van de leden van de V.V.D.-fractie te ontzenuwen, omdat de rechtbank in geval van een verplichte verwijzing naar de kantonrechter met betrekking tot de onderbewindstelling, haar beslissing omtrent de afwijzing van de curatele kan laten afhangen van een eventuele onderbewindstelling. Verder wezen deze leden erop dat het bepaalde in lid 2 van artikel 433 zich moeilijk verdraagt met het bij wetsontwerp gestelde argument, namelijk om in eerste instantie de kantonrechter in te schakelen en in hoger beroep de rechtbank. In het geval van een onderbewindstelling door de rechtbank moet dan toch worden geappelleerd bij het gerechtshof, zodat men daardoor een derde rechterlijke instantie voor een bewindstelling moet inschakelen, hetgeen, naar de opvatting van de aan het woord zijnde leden van de V.V.D.-fractie, niet als wenselijk moest worden geoordeeld.

Ten slotte gingen zij in op het in de memorie van antwoord, pagina 14, aangevoerde argument dat ook de rechtbanken, zij het bescheiden, bemoeienissen met het bewind zullen hebben in verband met de mogelijkheid van een procedure in hoger beroep tegen een beslissing van de kantonrechter. Dit blijkt dan een argument te zijn hetwelk averechts werkt, omdat, zoals hiervoor reeds opgemerkt, het gerechtshof moet worden ingeschakeld voor een hoger beroep tegen een beslissing van de rechtbank en uiteraard het gerechtshof een nog bescheidener aandeel heeft in zaken betreffende het bewind, zo merkten de leden van de V.V.D.-fractie op.

Artikel 434

Met instemming hadden de leden van de V.V.D.-fractie kennis genomen van het voornemen van de bewindsman om een mededeling op te nemen in een algemene maatregel van bestuur, en derhalve met het door hen dienaangaande geuite verlangen rekening heeft willen houden.

Artikel 435

De leden van de C.D.A.-fractie meenden dat het zelfs in uitzonderingsgevallen niet wenselijk is dat een bewindvoerder wordt benoemd zonder zijn voorkennis. Benoeming van een tijdelijk bewindvoerder heeft hun voorkeur.

Gelet op de door de leden van V.V.D. gemaakte opmerkingen konden deze leden zich verenigen met de argumentatie als omschreven op de blz. 15 en 16, eerste alinea, van de memorie van antwoord, waardoor hun bezwaren genoegzaam waren opgeheven. Met instemming hadden deze leden dan

ook kennis genomen van de opmerkingen in de memorie van antwoord op blz. 17 en 18, bij dit artikel gemaakt, te meer waar aan de door hen geuite wens om de bevoegdheid tot bevoordeling van bepaalde personen te beperken door de bewindsman genoegzaam was tegemoetgekomen.

Nu de Minister in een nieuw artikel IIA voorstelt om een verbod van bevoordeling bij testament of schenking aan personeel en directie van de instelling, waarin de meerderjarige is opgenomen, in te voeren, konden de leden van de fractie van D'66 wel begrip opbrengen voor de argumentatie op blz. 4, om geen algemeen verbod op te nemen om de hierboven genoemde mensen eventueel tot bewindvoerder te benoemen. Wel drongen deze leden er nogmaals bij de Minister op aan om, nu deze functionarissen tot bewindvoerder kunnen worden benoemd, artikel 445 toch zo te wijzigen dat elk jaar rekening en verantwoording over het beheer wordt afgelegd. Op de blz. 24 en 25 namelijk tracht de Minister nu eens met kleine vermogensvoorbeelden te bewijzen dat deze jaarlijkse verantwoording onnodig zou zijn, terwijl in alle andere gevallen de Minister tracht bezwaren weg te nemen met voorbeelden van flinke vermogens. De leden van de fractie van D'66 meenden echter, dat kleine vermogens wel eens sterk kunnen overheersen in kwantiteit; zij verwezen daarbij naar bij voorbeeld AAW-trekkers. Hier liggen ook de humane problemen en juist hier is het van groot belang, dat de controle zo sterk mogelijk kan plaatsvinden. Zeker wanneer besturen of functionarissen van residentiële- of semi-murale voorzieningen als bewindvoerders gaan optreden ten aanzien van personen, die in deze voorzieningen verblijven. Uiteindelijk zijn het vaak bewindvoerders (zij herinnerden ook aan commerciële rechtspersonen), die er belang bij hebben, dat het vermogen zo goed mogelijk in stand blijft; de leden van de fractie van D'66 en naar zij meenden ook de Minister gingen er van uit dat de onderbewindgestelde over zijn/haar vermogen een zo groot mogelijk genot en zeggenschap moet kunnen hebben. Bovendien hadden deze leden het gevoel dat de memorie van antwoord de situatie onderschat waarin mensen kunnen komen te verkeren als zij bij voorbeeld intramuraal verzorgd moeten worden. Deze invloed kan zover gaan, dat het volstrekt vanzelfsprekend is, dat betrokkene zelf om de maatregel zal verzoeken. Alles wat daaraan vooraf is gegaan, zal onbekend blijven voor de autoriteiten.

Onbegrijpelijk kwam ook op de leden van de fractie van D'66 de argumentatie op blz. 7 en 8 over om de kring van personen, die om het bewind kunnen verzoeken, niet uit te breiden tot personen met wie de betrokkene een duurzame gemeenschappelijke huishouding heeft. Juist nu allerlei wettelijke regelingen worden aangepast om tegemoet te komen aan andere samenlevingsvormen dan het huwelijk (zoals bij voorbeeld artikel 1632h en 1 BW huurwetgeving), wenst de Minister de klok terug te zetten. Uit oogpunt van de emancipatiegedachte is dit voor de leden van de fractie van D'66 onaanvaardbaar. Nu de Minister zelf opmerkt, onderaan blz. 8, dat de positie van degene die zich tot het openbaar ministerie heeft gewend, in de procedure vrijwel gelijk is aan die van iemand die zelfstandig een verzoek bij de kantonrechter kan indienen, leek het deze leden dat niets in de weg staat voor een kleine wijziging van artikel 432 en in ieder geval de kring uit te breiden met personen met wie de betrokkene een duurzame gemeenschappelijke huishouding heeft. Als spiegelbeeld dient, naar de mening van de leden van de fractie van D'66, ook artikel 435, lid 3, te worden aangevuld in die zin, dat indien de rechthebbende duurzaam samenleeft, zijn/haar partner bij voorkeur tot bewindvoerder zal worden benoemd.

Artikel 436

De leden van de V.V.D.-fractie namen met instemming kennis ervan dat zowel zij alsook de leden van de fractie van de P.v.d.A. de bewindsman hadden overtuigd van de wenselijkheid om het artikel in die zin te wijzigen dat steeds een afschrift van de beschrijving ter griffie moet worden gedeponeerd, derhalve niet alleen, indien het een algemeenheid van goederen betrof.

Verder stelden deze leden vast dat de bewindsman aan hun opmerking inzake de inschrijvingsplicht ten aanzien van de onderbewindstelling van een aandeel in een vennootschap onder firma was tegemoetgekomen door in artikel 13 a van de Handelsregisterwet toe te voegen de woorden «of een aandeel in een vennootschap onder firma». Verder constateerden deze leden dat de bewindsman het door hen geuite verlangen had overgenomen om, tenzij de kantonrechter anders zou bepalen, de bewindvoerder de verplichting op te leggen zo spoedig mogelijk een rekening te openen bij een krachtens artikel 12 van de Wet Toezicht Credietwezen geregistreeerde kredietinstelling, bij de Rijkspostspaarbank of bij de Postcheque- en Girodienst en uitsluitend voor de betalingen die hij bij de vervulling van zijn taak verricht of ontvangt, zoveel mogelijk van deze rekening gebruik te maken. Er bleef echter bij dit artikel een onderdeel open, ten aanzien waarvan deze leden door de inhoud van de memorie van toelichting dienaangaande niet genoegzaam overtuigd werden. Wel meenden zij te moeten terugkomen van het standpunt dat zij ten aanzien van de door hen eerder voorgestelde publikatiemogelijkheid, namelijk deze publikatie over te laten aan de beslissing van de kantonrechter, hadden ingenomen. Zij erkennen als juist dat in vele kringen bezwaren tegen publikatie zijn geopperd, en dat derhalve met die bezwaren rekening dient te worden gehouden en dat zelfs verdedigd zou kunnen worden dat een mogelijkheid van publikatie de noodzakelijke en nuttig geoordeelde onderbewindstelling zou kunnen frustreren en tegenhouden, hetgeen in ieder geval moet worden voorkomen.

Naar hun opvatting was echter de argumentatie op blz. 18 van de memorie van antwoord niet doeltreffend voor wat betreft hun voorstel om een openbaar register van onderbewindstellingen ter griffie van de kantongerechten aan te houden. Daartegen kunnen zich echter de in de memorie van antwoord gerichte argumenten niet richten; zij treffen daarop immers geen doel. Er zal toch steeds ten aanzien van de onderbewindstellingen een register worden bijgehouden c.q. moeten worden bijgehouden vanwege de begeleiding en controle door de kantonrechter. Een dergelijk openbaar register is nimmer in discussie geweest in de kringen, waarin men zich tegen publikatievoorschriften heeft verklaard. Vanwege de rechtszekerheid bleven derhalve de leden van de V.V.D.-fractie kiezen voor een dergelijk register, hetwelk voor iedereen te consulteren is en ook zijn nut zou kunnen hebben bij het stellen van belangrijke rechtshandelingen. Daartegen zijn nimmer door welke groepering dan ook, bezwaren geuit; een analoge toepassing van die bezwaren leek deze leden dan ook niet juist.

Een andere vraag, welke bij deze leden rees, was die of, wanneer dat register, hetwelk toch moet worden aangelegd, niet openbaar zou moeten zijn, een belanghebbende dan niet een afschrift uit een dergelijk register zou kunnen vragen, bij voorbeeld wanneer hij met iemand een rechtshandeling wil aangaan ten aanzien van een belangrijk object, ten einde na te gaan of dat object onder bewind is gesteld of niet. In dat geval blijft de openbaarheid toch beperkt tot een kleine groep van belanghebbenden en kan daartegen nimmer het bezwaar van de gewraakte publikatie in een courant worden ingebracht.

Ten slotte plaatsten de leden van de V.V.D.-fractie nog een opmerking bij dit artikel, waar de bewindsman hun vraag ontkennend beantwoordde dat de bewindvoerder gehouden zou zijn nadrukkelijk bij de onderhandelingen en zeker in het contract tot uitdrukking te brengen dat hij dit doet in zijn hoedanigheid van bewindvoerder. De afwijzende motivering in de memorie van antwoord leek deze leden niet sluitend. Immers, de memorie van toelichting vermeldt: «De bewindvoerder zal lang niet altijd zijn functie behoeven te openbaren; met name bij minder belangrijke rechtshandelingen zal dit vaak onnodig zijn». Dit kan toch niet anders worden geïnterpreteerd dan dat de bewindvoerder gehouden is bij belangrijke rechtshandelingen dit wel te doen en bij minder belangrijke rechtshandelingen niet. Derhalve wordt hier een onduidelijke en dualistische redenering gevolgd: welk redelijk argument kan tegen deze verplichting worden aangevoerd omdat het dienaangaande door de leden van de V.V.D.-fractie gedane voorstel uitsluitend de rechtsze-

kerheid dient, zowel van de belanghebbende, de bewindvoerder, en ook de contractspartner. Er is dan ook geen enkel redelijk argument, zo betoogden de hier aan het woord zijnde leden, aan te voeren – vanwege de beoogde rechtszekerheid –, deze verplichting niet aan de bewindvoerder op te leggen. Uiteraard kan het niet genoegzaam zijn te stellen – zoals de memorie van antwoord dit doet –, dat het soms wel noodzakelijk is en wel bij belangrijke rechtshandelingen. Wie maakt uit wat belangrijk en wat onbelangrijk is? Derhalve bleven de leden van de V.V.D.-fractie bij hun eerder in het voorlopig verslag dienaangaande uitgesproken mening.

Artikelen 438, 439 en 440

Hier gold «mutatis mutandis» hetgeen de leden van de V.V.D.-fractie reeds ten aanzien van artikel 436 hiervoren hadden opgemerkt. Erkentelijk waren zij voor de informatie – gegeven op blz. 20 van de memorie van antwoord, derde alinea –, dat een onderbewindstelling niet de bevoegdheid tot het maken van uiterste wilsbeschikkingen, ouderlijke boedelverdelingen daaronder begrepen, ontnemt.

Ten aanzien van de bewijslast hadden deze leden in het voorlopig verslag reeds opgemerkt dat die problemen voor een groot gedeelte zouden kunnen worden opgevangen door de publikatieplicht in het register van onderbewindstellingen. Dit argument handhaafden, zoals uit het vorenstaande blijkt, de leden van de V.V.D.-fractie.

Met betrekking tot de omkering van de bewijslast waren deze leden overtuigd van de daartegen in de memorie van antwoord aangevoerde argumentatie.

Artikel 441

De leden van de C.D.A.-fractie namen met instemming kennis van de passage met betrekking tot de «voldoende verzorging» genoemd in dit artikel. Zij hoopten dat deze verzorging er inderdaad toe zal leiden dat de rechthebbende profijt kan trekken van zijn vermogen indien hij daartoe behoefte gevoelt.

De leden van de V.V.D.-fractie namen met genoegen kennis van de opmerkingen dienaangaande in de memorie van antwoord, namelijk dat de bewindsman de mening van hen onderschreef en dat de woorden in lid 1 «bij de vervulling van zijn taak» de vertegenwoordigingsbevoegdheid van de bewindvoerder beperkt tot handelingen in verband met de onderbewindgestelde goederen. De daarop gebaseerde wijziging van artikel 441, eerste lid, zoals neergelegd, had hun instemming.

Ook verheugde het deze leden dat de bewindsman onderschreef dat een door de bewindvoerder zonder de vereiste toestemming of machtiging gedane handeling zonder meer ongeldig is, en dat, zoals de memorie van antwoord dit formuleert, zich uitzonderingsgevallen kunnen voordoen, waardoor de werking van een speciale wetsbepaling de ongeldigheid tegenhoudt en wel ten aanzien van iemand die de onbevoegdheid noch kende noch behoorde te kennen. Hier paste wederom de opmerking van de leden van de V.V.D.-fractie, zo stelden zij, over de openbaarheid van het register van onderbewindstellingen. Daardoor zou een dergelijk probleem kunnen worden voorkomen.

Een tweede kanttekening plaatsten deze leden bij de opmerking van de bewindsman in de memorie van antwoord op blz. 22, tweede alinea, over het vereiste van geschrift. Hiervoor hadden de leden van de V.V.D.-fractie geopteerd en bleven zij opteren. In de memorie van antwoord stelt de bewindsman zich op het standpunt het niet gewenst te achten om toestemming van de rechthebbende aan het vereiste van geschrift te binden.

Blijkens het in de memorie van antwoord gegeven voorbeeld, zal bij voorbeeld in geval van voortschrijdende seniliteit, waarbij de rechthebbende zou kunnen vergeten dat hij zijn toestemming heeft verleend, indien een dergelijke kans reëel is, de bewindvoerder of diens wederpartij zonodig zelf voor de schriftelijke vastlegging van de toestemming kunnen zorg dragen. Daarbij wordt opgemerkt dat tegenover het voordeel van een vormvereiste er ook een belangrijk nadeel staat, namelijk dat de ongeldigheid van de handeling achteraf kan worden ingeroepen, in een geval waarin sprake is van een volkomen perfecte en bewijsbare maar slechts mondeling verleende toestemming, zodat ook hiertegen de rechthebbende dient te worden beschermd. In de memorie van antwoord wordt verder overwogen dat het vaak gaat om overwegend hoog bejaarde of geestelijk gestoorden, dan wel gehandicapte personen, en dat zich juist onder deze groepen vele personen kunnen bevinden, die heel wel nog in staat mogen worden geacht een rechtsgeldige toestemming te verlenen doch deze moeilijk schriftelijk kunnen vastleggen.

Het wilde de leden van de V.V.D.-fractie voorkomen dat deze argumentatie toch niet geheel sluitend en overtuigend is, omdat de schriftelijke vastlegging uiteraard niet door de rechthebbende behoeft te geschieden, doch meer speciaal door de bewindvoerder, zijnde deze de meest aangewezen persoon om voor die schriftelijke vastlegging zorg te dragen, hetgeen ook, zoals hiervoren geciteerd, in de memorie van antwoord wordt gememoreerd, overigens terecht. Deze leden meenden dan ook te moeten blijven opteren voor schriftelijke vastlegging als principe; zulks schept rechtszekerheid, zowel ten opzichte van de rechthebbende, de bewindvoerder en de contractspartner; dit standpunt zou dan ook, zeker in een materie als de onderwerpelijke, in zijn algemeenheid in de wet moeten worden vastgelegd.

Bovendien zijn er geen schriftelijke argumenten aan te voeren waarom die schriftelijke vastlegging niet zou kunnen plaatsvinden op instigatie van de bewindvoerder c.q. de contractspartner en dan materieel door die laatste twee personen of een van hen. Daarnaast moet, wanneer om dringende redenen een schriftelijke vastlegging niet mogelijk is, – hetgeen toch tot de uitzonderingen zal behoren – het bewijs der toestemming ook anderszins kunnen worden geleverd, bij voorbeeld door getuigen, hetgeen impliceert dat het niet schriftelijk vastleggen van een toestemming niet tot nietigheid behoeft te leiden.

Artikelen 445, 446 en 447

De leden van de V.V.D.-fractie hadden in het voorlopig verslag opgemerkt dat het doen van rekening en verantwoording periodiek zou dienen te geschieden. Terecht merkte de bewindsman in de memorie van antwoord op dat hij het bepaaldelijk gewent acht dat er periodiek rekening en verantwoording wordt afgelegd. Deze leden konden zich verder verenigen met hetgeen daaromtrent in de memorie van antwoord wordt geformuleerd, namelijk dat het van de omstandigheden zal dienen af te hangen dat en wanneer rekening en verantwoording dient te geschieden. Evenmin behoeft naar de opvattingen van deze leden ook niet ten aanzien van elke rekening en verantwoording een accountant, in verband met de daaraan verbonden kosten, te worden ingeschakeld, te meer omdat het vaak gaat om zeer eenvoudige administratieve werkzaamheden en boekhouding, waarbij gedacht wordt aan het incasseren van de AWO of dergelijke. In een zodanig geval zou een accountantsverklaring of een accountantsonderzoek natuurlijk volslagen irreëel zijn.

Met betrekking tot de door de leden van de V.V.D.-fractie gemaakte opmerking dat rekening en verantwoording zou moeten dienen te geschieden zo vaak als de rechthebbende dit verlangt, misten deze leden in de memorie van antwoord hetgeen zij aan deze eis hadden toegevoegd, namelijk dat in geval van geschil tussen rechthebbende en bewindvoerder over het doen van rekening en verantwoording, de kantonrechter beslist, waar dit uit het systeem van de wet voortvloeit, namelijk dat in geval van geschil tussen rechthebbende en bewindvoerder de kantonrechter de aangewezen instantie is die daarin een beslissing dient te nemen; met andere woorden de me-

memorie van antwoord ziet bij weerlegging van dit verlangen van de leden van de V.V.D.-fractie dit element over het hoofd. Bovendien zal het duidelijk zijn dat de bedoelde eis van de rechthebbende als redelijk moet worden gekwalificeerd en dat het niet gaat om vexatoire en irreële eisen van een rechthebbende. Zij handhaafden derhalve hun standpunt in dezen, waaraan twee elementen zouden moeten worden toegevoegd, namelijk dat zo vaak de rechthebbende dit verlangt en mits dit verlangen redelijk is, daaraan dient te worden voldaan en dat voorts in geval van geschil tussen rechthebbende en bewindvoerder hieromtrent de kantonrechter een beslissing dient te nemen. Het is juist van groot belang de relatie tussen de belanghebbende en de bewindvoerder goed te structureren, aangezien dit van wezenlijk belang is voor de relatie. Een rechthebbende heeft meer aan rekening en verantwoording tegenover hem zelve dan wanneer deze tegenover de kantonrechter wordt afgelegd. Gelet op de aard en structuur van de personen die (een stuk van) hun vermogen onder bewind zullen laten stellen, zal vaak een informatie verlangd worden en gewenst zijn, zonder daaraan steeds het woord «rekening en verantwoording» te verbinden. De hier aan het woord zijnde leden van de V.V.D.-fractie waren van mening dat de weerlegging van hun voorstel in dezen niet genoegzaam in de memorie van antwoord tot uitdrukking komt, aangezien niet gesteld kon worden dat een en ander tot onaanvaardbare verzwaring van de taak van de bewindvoerder zou behoeven te leiden.

Artikelen 448 en 449

De leden van de V.V.D.-fractie hadden voorgesteld artikel 448 aan te vullen met de bepaling dat de taak van een bewindvoerder-rechtspersoon ook eindigt door ontbinding daarvan. Blijkens de memorie van antwoord wordt dit niet nodig geoordeeld en wordt verwezen naar artikel 23 Boek II B.W. en op lid 2 van het onderhavige artikel. De leden van de V.V.D.-fractie achtten een beroep op artikel 23 niet juist, aangezien lid 1 van artikel 23 van Boek II B.W. stelt dat een rechtspersoon na haar ontbinding blijft voortbestaan, «voor zover dit tot vereffening van haar vermogen is»; dit impliceert dat van rechtswege de bewindvoering komt te vervallen; daarin dient dan te worden voorzien; het wetsontwerp opent hiervoor geen genoegzame mogelijkheden. Het voortduren van de bewindvoering door de bewindvoerder-rechtspersoon na ontbinding achtten de leden derhalve in strijd met lid 1 van artikel 23 van Boek II B.W. Voor het overige is duidelijk dat dan voldoende wegen openstaan om in een bewindvoering ten spoedigste te voorzien.

De vraag van de leden van de V.V.D.-fractie, of de taak van de bewindvoerder niet ook zal eindigen wanneer de goederen ten aanzien van het bewind volledig teloor gaan, achtten de leden van de V.V.D.-fractie in de memorie van antwoord ongenoegzaam en niet bevredigend beantwoord. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan het rechtsgevolg als bedoeld en omschreven in artikel 1589 BW, namelijk dat een verhuurd object geheel en al vergaat, aldus deze leden. Het object van de bewindvoering was bij voorbeeld het controleren van de verhuur, het incasseren van de huur, het eventuele onderhoud van het pand en dergelijke. Het is duidelijk dat wanneer het object geheel en al is vergaan, er wellicht een schade-uitkering komt en de grond kan worden verkocht, hetgeen uiteraard een geheel andere situatie schept dan die bestond op het moment waarop de bewindvoering ten aanzien van dat verhuurde object aan de bewindvoerder werd opgedragen.

Over de verhouding curatele en bewindvoering hadden deze leden hiervoren reeds en ook in het voorlopig verslag opmerkingen gemaakt. Zij meenden hun standpunt te dezen te moeten handhaven.

Artikel II

Artikel 953

Over de redactie als voorgesteld in de nota van wijzigingen, hadden de leden van de V.V.D.-fractie de navolgende kanttekening.

In de laatste zinsnede wordt gesproken over zodanige persoon «gedurende een verblijf in die instelling». Dit leidt, aldus deze leden, tot een beperkte werking van het voorgestelde, omdat alleen en zolang de persoon in die instelling verblijf houdt, een gedurende en tijdens dit verblijf gemaakte beschikking onder de werking van het artikel valt. Daartegen hadden echter deze leden overwegende bezwaren, omdat het namelijk gaat om de relatie welke tussen een verpleegde en een in die instelling werkzame persoon normaliter pleegt te ontstaan, welke kan voortduren en worden gecontinueerd, ook nadat de betrokkene die instelling heeft verlaten. De voorliggende redactie vonden deze leden derhalve te beperkt; zij zouden derhalve de laatste zinsnede als volgt willen zien geredigeerd: «welke zodanige persoon gedurende zijn verblijf in die instelling of daarna te zijnen behoeve mocht hebben gemaakt».

Artikel III

Artikelen 894 en 895

De leden van de V.V.D.-fractie betreurden het dat de bewindsman niet is kunnen tegemoet komen aan hun verlangen om in het verzoekschrift ook te vermelden van welke goederen onderbewindstelling wordt verzocht. Naar hun opvatting bestaat er geen enkel bezwaar tegen een dergelijke vermelding, hetgeen ook in de lijn van een goede en redelijke procesorde ligt.

Het leek hen verder daarom gewenst dit op te nemen, omdat wanneer het gaat om een verzoek van de rechthebbende, deze juist in het verzoekschrift wil en derhalve moet nuanceren ten aanzien van welke objecten hij de onderbewindstelling verlangt, in welk geval van ambtshalve vaststelling door de rechter ex artikel 434, lid 1, geen sprake behoeft te zijn c.q. kan zijn. Tevens merkt de memorie van antwoord op dat de goederen kunnen worden vermeld en ook vaak zullen worden vermeld; dit is een adstructie van het op dit punt door hen geuite verlangen, aldus de leden van de V.V.D.-fractie.

Ten slotte gingen zij in op hetgeen de Minister op blz. 28 van de memorie van antwoord naar aanleiding van een hunner opmerkingen had gesteld over het al dan niet horen van de rechthebbende in geval van eigen verzoek. Zij merkten op, dat wanneer een en ander, hetgeen toch alleszins redelijk is, in het verzoekschrift zou zijn omschreven, het argument komt te ontvallen met betrekking tot het horen van de belanghebbende en het horen van de voorgestelde bewindvoerder. Zoals in iedere verzoekschriftprocedure zou vorenstaande gedachtengang tot onredelijke consequenties leiden; degene die een verzoek indient, moet geacht worden voor de inhoud van zijn eigen verzoekschrift in te staan; het horen van een dergelijke partij brengt derhalve onnodig werk, werkt vertragend en wordt eveneens door de justitiabelen als onredelijk gekwalificeerd en ondervonden. Ook zal in een dergelijk verzoekschrift dienen te worden opgenomen wie tot de bewindvoerder ware te benoemen, terwijl evenmin denkbeeldig is dat bij dat verzoekschrift een bereidverklaring wordt overlegd van de voorgestelde bewindvoerder; dit alles om een procedure als deze zo rationeel en eenvoudig mogelijk te doen verlopen, hetgeen overigens een doelstelling is bij ieder procesrechtelijk voorschrift, die zoveel als mogelijk is, dient te worden nagestreefd, zo stelden deze leden ten slotte.

Met een tijdige beantwoording van deze opmerkingen acht de commissie de openbare behandeling van dit ontwerp van wet voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Kappeyne van de Coppello

De griffier van de commissie,
Kerkhofs